

(HZ.EBU TALİP(as

<"xml encoding="UTF-8?>

HZ.EBU TALİP(as)

Ebu Talib (a.s)

Ebu Talib'in imanı geçmişten günümüze kadar Ehl-i Beyt mektebi ile diğer mektepler arasında tartışma konusu olmuştur. Bir çokları onun (Allah'a sığınırız) imansız dünyadan göçtüğüne inanmaktadır. Ama Ehl-i Beyt mektebinde onun mümin olarak dünyadan göçtüğü hususunda asla şek edilmemektedir.

Mezkur şahıslar Resulullah'ın (s.a.a) bu fedakar koruyucusunun küfrüne hükmederken tarih, hadis ve tefsir kitaplarında naklettikleri zayıf ve mechul rivayetlere dayanmışlardır.

Şii alimleri ile bazı insaflı Ehl-i Sünnet alimleri Ebu Talib'in imanını ispat etmek için bir çok kitaplar, makaleler ve risaleler yazmışlardır. Böylece muhaliflerin ithamlarına cevap vermeye çalışmışlardır ki, bu kitaplardan çoğunun ismi bibliyografi bölümünde yer almıştır.

İslam araştırmacılarına göre Ebu Talib'e istinad edilen bu asılsız iddialar, Beni Ümeyye'nin, Hz. Ali'ye olan düşmanlığı yüzünden uydurulmuştur.

Muhalifler Ali'ye (a.s) dil uzatamayınca babasına saldırma yoluyla Hz. Ali'nin ilahi makamını düşürmeye çalıştılar.

Biz bu makalede Beni Ümeyye tarafından uydurulan iftiralar yüzünden nurlu çehresi gizli kalan bu yüce şahsiyetin, imanı sayesinde ulaştığı makamını aşık etmeğe ve onun hayatının çeşitli boyutlarına ışık tutmağa çalışacağız:

Doğumu ve İsmi

Ebu Talib Peygamber'in (s.a.a) amcası, en büyük destekcisi ve Hz. Ali'nin de babasıdır.

Ebu Talib, Hz. Rasulullah'dan (s.a.a) 35 yıl önce doğdu.[1]

Adı "Abdumenaf"dır. İmam Sadık'ın (a.s) rivayetine göre Abdulmuttalib'in vasiyetinde bu husus

kesin bir şekilde açıklanmıştır.[2]

Bazıları onun adının "İmran" olduğunu söylemişlerdir. Ve Hz. Rasulullah'ın (s.a.s) ziyaretnamelerinin birinde şu tabirin yeraldığını delil göstermişlerdir.

"Esselamu aleyke ya Resulullah Esselamu ala ammike İmran'e Ebi Talib."[3]

Büyük oğlunun adı Talib olduğundan künyesi de Ebu Talib'dir.

Ebu Talib'in Anne ve Babası

Annesi Amr b. Aiz'in kızı Fatıma'dır.[4] Babası Abdulmuttalib'tir. (Abdulmuttalib hicretten 127 yıl önce Mekke'de doğmuştur.) Abdulmuttalib uzun boylu ve beyaz çehreliydi..[5]

İmam Ali (a.s), Abdulmuttalib'in isminin Amr olduğunu söylemiştir.[6] Bazıları da "Şeybe" olduğunu demişlerdir. Şeybe denilmesinin sebebi ise doğduğu zaman saçlarında ak olmasıydı.

Künyesi "Ebul Haris"dir. Ve ihsan sahibi olduğundan dolayı "Feyyaz" lakabını almıştır.[7]

"Zirikli'nin" nakline göre: Abdulmuttalib, miladi 520 yılından 579 yılına kadar Mekke'nin hakimiydi ve vatanını Habeşliler'in yağma ve baskınlarından korumuştur. (El A'lam 4/154)

İmam Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir: "Kıyamet gününde Abdulmuttalib, padişahlara mahsus güzellik ile peygamberlerin nişaneleri yüzünde olduğu bir halde tek ümmet olarak haşr olunacaktır."[8]

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Hz. Ali'ye yaptığı vasiyette şöyle yer almaktadır: "Abdulmuttalib'in uyguladığı beş sünneti İslam da tasvip etmiş ve uygulamaya koymuştur. Bu beş sünnet şunlardır:

1) Oğulun babasının hanımıyla (üvey anneyle) evlenmesini yasaklaması.

2) Bulduğu hazinenin humsunu (beşte birini) vermesi.

3) Zemzem kuyusunu açarak onu hacıların sekayesi (hacıların sudan istifade ettiği yer) olmasını sağlaması.

4) (Kasıtsız olarak) bir insanı öldürmenin diyetini 100 deve olarak belirlemesi.

5) Kâbenin etrafının yedi kez tavaf edilmesi." Abdulmuttalib asla putlara tapmadı ve putlar adına kesilen bir hayvanın etini de yemedi. O şöyle buyurmaktaydı: "Ben ceddîm İbrahim'in (a.s) dini üzereyim." [9]

Abdulmuttalib, sürekli Peygamber'in (s.a.a) korunmasını emrederdi. Bu konuda Ebu Talib'e şöyle buyurdu: "Sana bir şeyi tavsiye etmek istiyorum." Ebu Talib; "o nedir?" diye sorunca şöyle dedi:

"Ey oğlum! Sana kendimden sonra göz nurum Muhammed'e iyi bakmanı tavsiye ediyorum. Onun ne ölçüde bana yakın ve yanımda ne kadar değerli olduğunu biliyorsun. Onun değerini bil ve ona saygılı davran. Sağ olduğun müddetçe onu kendinden ayırma; onu koru ve ona hürmette kusur etme."

Yine çocuklarına hitaben şöyle diyordu: "Muhammed'e (s.a.a) saygı gösterin, ona iyilikte kusur etmeyin. Yakın gelecekte onun büyük makamını göreceksiniz."

Kavmine de hitap ederek şöyle hitap ediyordu: Oğlum Muhammed b. Abdullah'a iyi bakın. Ona saygılı davranın; ona iyilik edin ve eziyet etmekten sakının." [10]

İbni Sa'd'den nakledildiğine göre Abdulmuttalib 72 yaşında vefat etti ve Hucun'da [11] defnedildi.

İbn-i Sa'd Abdulmuttalib'in 110 ve 120 yaşında vefat ettiğini söyleyen rivayetleri de nakletmiştir. [12]

Rasulullah'ı (s.a.a) Koruyuculuğu

Abdulmuttalib'in vefatından sonra, Ebu Talib kendisine edilen vasiyet üzerine kardeşi oğlu Muhammed'i (s.a.a) kendi himayesine aldı. [13]

Fatıma bint-i Esed şöyle diyor: Abdulmuttalib vefat edince, Ebu Talib Rasulullah'ın koruyuculuğunu üstlendi. Ben Rasulullah'a bakıyordum, o ise beni anne diye çağırıyordu. [14]

İmam Sadık (a.s) şöyle buyuruyor: "Cebrail Resulullah (s.a.a)'a gelerek şöyle dedi: Ey Muhammed, Rabbin sana selam gönderiyor ve "Seni dünyaya getiren sülbe, sana hamile kalan kadına ve seni yetiştiren ve sorumluluğunu üstlenen şahsa ateşi haram kıldım." diyor. Sonra şöyle devam etti: "Mezkur sülb baban Abdullah b. Abdulmuttalib'dir. Ve sana hamile olan Amine bint-i Veheb'tir ve seni terbiye eden ise Ebu Talib'tir."[15]

İbn-i Ebi-l Hadid şöyle diyor: Ebu Cafer Muhammed b. Habib'in Emali adlı kitabında şöyle okudum: Ebu Talib Rasulullah'ı (s.a.a) gördüğünde ağlayarak şöyle derdi: "Onu gördüğüm zaman kardeşim Abdullahı hatırlıyorum" Ebu Talib çok zamanlar Rasulullah'ın yattığı yerin düşmanlar tarafından öğrenilmesinden korkuyordu ve bu sebeple Rasulullah'ı yerinden kaldırıp Hz. Ali'yi onun yerine yatırıyordu.[16]

Şam Seferi

Ebu Talib ticaret maksadıyla Şam'a doğru sefere çıkmak üzere idi. Muhammed, Ebu Talib'e doğru koşarak devesinin dizgininden tuttu ve şöyle dedi: "Amca! beni kime bırakıyorsun? Benim ne babam var ne de annem!" Bu sözler Ebu Talib'in kalbine ok gibi işledi; bunun üzerine: "Allah'a andolsun, bizden ayrı kalmasın diye onu da kendimle götüreceğim." dedi.

Böylece Peygamber de bu sefere katıldı. Kfile Şam topraklarına ulaşmıştı. Yol üstünde bulunan bir kilisede Buheyra isimli bir rahip yaşıyordu. Kervan Buheyra'nın kilisesinin çevresinde konaklamıştı. Rahip gökyüzünde bir bulutun kervandaki bir kişi (Peygamber)nin başına gölge ettiğini gördü. Bir ağacın gölgesi altına gelmesine rağmen o bulutun gölgesi kendisinden ayrılmadı.

Bunun üzerine Buheyra ziyafet hazırlığı yaptı ve birini göndererek kfilede bulunan herkesi kendi adına şöyle davet etmesini istedi: "Ey Kureyşliler! küçük-büyük, hür-köle, hepinizin soframda hazır olmasını istiyorum." dedi.

Kfiledekiler Buheyra'nın davetini kabul ettiler ve Hz. Muhammed'i (s.a.a) çocuk olduğundan dolayı bir ağacın altındaki yüklerin yanında yalnız bıraktılar.

Buheyra oradakilere baktı ve söylenen özelliklere sahip birini göremeyince şöyle dedi: Ey Kureyşliler bu yemekten hiçbir kimse yememiş kalmasın! Oradakiler: "Eşyalarımızın yanında

bıraktığımız küçük bir çocuktan başka hiçbir kimse kalmadı." dediler. Buheyra: "Böyle olmaz, onun da bu sofraya gelmesini istiyorum." dedi.

Buheyra Hz. Muhammed'i görünce gözünü hayretle ona dikti ve şöyle dedi; "Ey genç! Lat ve Uzza aşkına sorduğum sorulara cevap ver." Bunun üzerine Hz. Muhammed: "Lat ve Uzza adına yemin ederek benden hiç bir şey sorma!" diye cevap verdi.

Buheyra: "O halde Allah'a yemin ediyorum!" deyince, Peygamber (s.a.a) "sor" dedi. Buheyra uykusu ve onun diğer özellikleriyle ilgili bazı şeyleri sordu ve Peygamber cevap verdi. Bütün bu cevaplar Buheyra'nın bilgisiyle uyum içindeydi.

Daha sonra Hz. Muhammed'in iki omuzu arasındaki nübüvvet mührünü görünce Ebu Talibe gelerek: İlahi kitaplarda bu çocuğun Peygamber olacağı bildirilmiştir ve Ebu Talib'i geri dönmeye ikna etmeye çalışarak: "Sakın bu çocuğu Yahudiler görmesin, zira yahudiler ona düşmandır." [17] dedi.

Hz.Muhammed'in Hz.Hatice İle Evlenmesi

Hz. Muhammed (s.a.a) Hatice'nin kendisiyle evlenmeye eğilimi olduğunu duyunca amcasını bu olaydan haberdar kıldı ve Ebu Talib'i Hatice'ye görücü gönderdi.[18]

Ebu Talib evlilik akdini şöyle okudu:

"Allah'a şükürler olsun ki bize İbrahim ve oğlu İsmail'in zürriyetinden olma şerefi ile bizi değerli bir şehir, haccedilen bir evle şerefliendirdi ve diğer insanlardan üstün kıldı.

Muhammed, kardeşim Abdullah'ın oğludur. Kureyş'ten hiçbir genç ondan değerli değildir. İyilik, fazilet, ileri görüşlülük, akıl ve fikir bakımından hiç kimse ona ulaşamaz. Gerçi mal bakımından fakirdir. Mal da ebedi olmayan bir gölge ve geri alınacak bir emanettir.

O Hatice'yi istiyor. Hatice de onu istiyor. Mehir olarak istediklerinizi ben uhdeme alıyorum.

Allah'a yemin ederim ki, bundan sonra onun evrensel bir mesajı ve büyük bir makamı olacaktır." [19]

İbn-i İshak şöyle yazıyor: Resulullah kavmine İslâm'ı tebliğ edip davetini onlara Allah'ın buyurduğu şekilde açıklayınca akrabaları ondan ayrılmadı ve ona itiraz etmediler.

Ama Resulullah onların putlarını tahkir edince bu onlara ağır geldi. Allah'ın, İslam nuruyla koruduğu bir avuç kimseler dışında hepsi ona karşı cephe aldı. İşte bu ortamda Ebu Talib Resulullah'ın yardımına koştu. Böylece Peygamber de huzur ve ümid içinde risaletini eda ediyordu. Dolayısıyla hiçbir şey ona engel olamıyordu.

Kureyş, Peygamber'in kendi ilahlarına kötü söylediğini Ebu Talib'e şikayet ettiklerinde Ebu Talib Peygamber'e gelerek şöyle dedi: "Yeğenim! Kavmim bana gelerek şikayette bulundular. Hem bana hem de kendine bir lütufda bulun da gücümün dışında kalan bir şey yapma." Resulullah şöyle buyurdu: "Allah'a andolsun ki, güneşi sağ elime ve ayı da sol elime verecek olsalar yine de davamdan vazgeçmem. Ya Allah dinini galib kılacak, ya da bu yolda öldürülünceye kadar çalışacağım."

Peygamber daha sonra ağladı. Gitmek istediğinde Ebu Talib ona "Yeğenim geri dön." diye seslendi. Resulullah da geri dönünce Ebu Talib şöyle dedi: "Git ve ne istiyorsan söyle. Allah'a andolsun ki, seni asla onlara teslim etmeyeceğim." [20]

Bir rivayette de yer aldığı üzere Ebu Talib Ali'ye "Oğlum seçtiğin bu din nedir?" diye sordu. Ali (a.s): "Baba, ben Allah'a ve Resulü'ne iman ettim. Peygamber'in elçiliğini tasdik ettim. Allah için onunla namaz kıldım ve kendisine tabi oldum." dedi.

Ebu Talib ise cevap olarak şöyle buyurdu: "İyi bil ki Peygamber seni iyilikten başka bir şeye davet etmemiştir. O halde ona tab'i ol." [21]

Seyyid Fehhar şöyle yazıyor: Birgün Ebu Talib, oğlu Cafer ile birlikte yürürken Peygamber ile Ali'nin namaz kıldığını gördü. Ebu Talib, oğlu Ca'fer'e: "Amcanın oğluna katıl." diye buyurdu.

Böylece Cafer de Resulullah ve Ali ile birlikte namaz kıldı. Bu esnada Ebu Talib şu şiiri okudu: "Ali ve Cafer musibet ve zorluk anlarında benim dayanaklarımdır Onu yalnız bırakmayın ve amcanızın oğluna yardım ediniz. O amcanız kardeşlerimiz arasında bir anne ve babadanız .

Allah'a andolsun ki, onu yarımsız bırakmayacağım. Oğullarım arasında temiz nesebli olanlar onu yalnız bırakmayacaktır."[22]

Şeyh Mufid şöyle demiştir: "Ebu Talib'in iman ettiğinin bir delili de oğlu Ali ve Cafer'e Resulullah'a itaat etmelerini emretmesidir."[23]

Ebu Talib kardeşi Hamza'ya da Resulullah'a (s.a.a) yardım hususunda şöyle buyurdu: "Ey Hamza! Ahmed'in dininde sabırlı olmak gerekir. Bu dine yardımcı ol ki, bu sabır sayesinde tevfik kazanasın.

Rabbinden hak ile geleni savun Bu yolda sadık ve azimli ol.

Hakkı asla gizleme, "O'na iman ettim" demen beni çok sevindirdi. O halde Allah için Resulullah'a yardımcı ol."[24]

İbn-i Sa'd şöyle diyor: Kureyş İslam'ın aşıkâr olduğunu ve müslümanların Ka'be'nin etrafında toplandığını görünce paniğe kapılıp Ebu Talib'in yanına koştular ve şöyle dediler: "Sen hepimizden üstünsün, efendimizsin. Bu akılsızların yeğenine uyarak neler yaptığını görüyor musun? İlahlarımızı terkedip bizlere dil uzatıyor ve cahil olduğumuzu söylüyorlar."

Ammare b. Velid'i de beraberinde getiren kureyşliler sözlerine şöyle devam ettiler: "Biz sana Kureyş gençlerinin en güzelini, yücesini ve tatlısını getirdik." dediler. "Onu sana veriyoruz. Sana yardımcı olur. Sen de yeğenini bize teslim et ki, onu öldürelim. Zira bu iş kabilemiz için daha hayırlı bir sonuçtur."

Ebu Talib: "Benimle insaflı konuşmadınız." dedi. "Siz, yeğeninize bakmam için bana veriyorsunuz. Ama kendi yeğenimi öldürmeniz için sizlere teslim etmemi istiyorsunuz. Hayır, bu insaf değildir."

Onlar, "O halde yeğenini çağır da onunla insaflı konuşalım." dediler. Resulullah (s.a.a) gelince Ebu Talib şöyle dedi: "Ey yeğenim! Bunlar amcaların ve kavminin büyükleridir. Seninle insaflı bir şekilde konuşmak istiyorlar." Resulullah (s.a.a): "Sözünüzü söyleyin ben sizleri dinliyorum" dedi. Onlar dediler ki: "Bizi ilahlarımızla başbaşa bırak. Biz de seni ilahınla başbaşa bırakalım." İbn-i Saa'd'ın nakline göre, Ebu Talib: "Bunlar insaflı konuşuyorlar. Kabul et." dedi.

Resulullah şöyle buyurdu: "Sizin bu teklifinizi kabullenirsem sizleri Arapların padişahı kılacak ve Arap olmayanların da karşınızda hor ve hakir olmasını sağlayacak bir kelimeyi dile getirmeye

hazır mısınız?"

Ebu Cehil şöyle dedi: "Evet bu yararlı bir sözdür. Evet babana andolsun ki, onu ve benzeri onlarca kelimeyi de deriz."

Resulullah: "O halde "lailahe illallah" deyiniz" diye buyurdu.

Bu sözden dolayı kızarak kalkıp oradan ayrıldılar. Kendi aralarında, şöyle dediler: "Artık asla onun yanına dönmeyeceğiz. En iyisi onu habersizce katledelim." dediler.

O gece Resulullah'tan bir haber alınamadı. Ebu Talib ve Peygamber'in amcaları Peygamber'in ikamet etmekte olduğu yere geldiler ama Peygamber'i bulamadılar. Ebu Talib, Haşimoğulları ve Muttalib oğulları'ndan bir grup genci etrafına toplayarak onlara şöyle dedi: "Hepiniz keskin bir kılıc alıp benimle gelin. Her biriniz Kureyş büyüklerinden birinin özellikle de Ebu Cehil'in yanına oturun. Eğer Muhammed öldürülmüş ise Ebu Cehil de yaşamamalıdır." Gençler de: "Dediğini yerine getireceğiz." dediler.

Bu esnada Zeyd b. Harise geldi. Ebu Talib, "Yeğenimi görmedin mi?" diye sordu. Harise: "Gördüm, az önce birlikteydik." diye cevap verdi. Ebu Talib şöyle dedi: "Onu görmedikçe eve gitmeyeceğim." Zeyd hemen "Safa" kenarındaki bir evde müslümanlarla konuşmakta olan Resulullah'ın (s.a.a) yanına vardı ve durumu kendisine iletti. Resulullah kalkıp Ebu Talib'in yanına geldi.

Ebu Talib şöyle dedi: "Yeğenim, neredeydin? İyi misin?" Resulullah (s.a.a) "Evet" diye buyurdu. Daha sonra Ebu Talib "Evine git." dedi. Resulullah (s.a.a) de kalkıp evine gitti.

Sabahleyin Ebu Talib Resulullah'ın (s.a.a) elinden tutarak Haşimoğulları ve Abdulmuttalib oğulları'ndan bir grub ile birlikte Kureyşliler'in yanına geldi ve şöyle dedi:

"Ey Kureyşliler! Acaba ne yapmak istediğimi biliyor muydunuz?" Onlar "Hayır" deyince Ebu Talib onlar hakkında almış olduğu kararını açıkladı ve beraberindeki gençlerden kılıçlarını çıkarmalarını istedi.

Gençler de beraberlerinde bulundurdıkları keskin kılıçlarını çıkartıp gösterdiler. Ebu Talib daha sonra şöyle dedi: "Allah'a andolsun eğer Muhammed'i öldürmüş olsaydınız sizleri yok edinceye kadar savaşırdım." Bu sözler karşısında Kureyşliler özellikle de Ebu Cehil dehşete kapıldı.[25]

Rivayette yer aldığı üzere bir gün Resulullah (s.a.a) namaz kılmak için Kâbe'ye gitti. Namaza durunca Ebu Cehil etrafındakilere şöyle dedi:
"Kim bu adamın yanına gidip namazını bozabilir?"

İbn'uz Zab'ari adında birisi elini hayvan pisliğine ve kana sürerek Resulullah'ın yüzüne sürdü.
Resulullah namazdan çıkarak amcası Ebu Talib'in yanına gitti ve "Amcacığım, bana ne yaptıklarını görmüyor musun? dedi. Ebu Talib "kim yaptı?" diye sorunca Resulullah Abdullah b. Zab'ari" diye cevap verdi.

Ebu Talib kılıcını alarak Kureyşlilerin yanına gitti. Onlar Ebu Talib'i görünce ayağa kalkmak istediler. Ebu Talib onlara şöyle dedi: Allah'a andolsun yerinden kalkanı kılıcım ile oturturum."

Ebu Talib daha sonra eline bir miktar hayvan pisliği alarak onların yüz, sakal ve elbiselerine sürdü ve onlara ağır sözler söyledi.[26]

Kureyş Vesikası

Ebu Talib, Kureyş'in, Resulullah'ı (s.a.a) öldürmeye kesin karar aldığını duyunca şöyle dedi:
"Allah'a andolsun ki, beni defnetmedikleri müddetçe sana dokunamazlar, sen benim hayrımı dileyerek davet ettin, sen sadıksın (söylediğin doğrudur) ve eminsin. Sen dinlerin en hayırlısını getirdin."

Ebu-l Futuh Razi bu hususta şöyle diyor: Bu sözler Ebu Talib'in imanını açıkça göstermektedir.
Zira "Sana iman ettim ve seni tasdik ettim" sözü ile "Sen sadıksın" sözü arasında hiç bir fark yoktur."[27]

Kureyş, Resulullah'ı öldüremeyeceğini ve Ebu Talib'in Resulullah'ı (s.a.a) himayeden el çekmeyeceğini anlayınca Peygamber'i öldürmek için kendilerine teslim edinceye kadar Haşim oğullarıyla alış-verişi keseceklerine dair kendi aralarında bir vesika imzaladılar. Böylece Resulullah, Haşimoğulları ve Muttalib oğulları'ndan olan yakınlarıyla birlikte bir vadide muhasara altına alındı.

Bu muhasara tam üç yıl sürdü. Bu müddet zarfında Resulullah, Ebu Talib ve Hatice tüm mallarını harcadılar ve büyük bir sıkıntı ve yokluğa düştüler. Allah-u Teala, Resulüne Kâ'be binası içine asılı olan vesikayı, Allah kelimesi müstesna hepsini böceklerin yeyip yok ettiklerini vahyetti.

Resulullah da durumu Ebu Talib'e bildirdi. Daha sonra hep birlikte gidip Kabe'nin yanında oturdular. Kureyşliler şöyle dediler: "Ey Ebu Talib artık sözünü hatırlamalı kavminle dostluk kurmalı ve yeğenin hususundaki tutuculuğundan el çekmelisin." Ebu Talib onlara şöyle dedi: "Ey kavmim! Vesikayı getirin belki sıra-i rahim etmek ve kini ortadan kaldırmak için bir yol buluruz."

Vesikayı getirdiler Ebu Talib onlara şöyle dedi. "Bu sizin imzaladığınız vesikadır. Bu vesikaya hiç dokundunuz mu?" Onlar "Hayır" dediler. Ebu Talib daha sonra şöyle dedi: "Allah-u Teala Resulüne bu vesikanın Allah kelimesi dışında tamamen yok edildiğini vahyetmiştir.

Şimdi eğer doğru söylüyorsa ne yapacaksınız?" Onlar, "Ondan el çekeriz." dediler. Ebu Talib de "Eğer o yalan söylemişse o zaman da öldürmek için sizlere teslim ederim." dedi. Onlar da "insafı konuştun, iyi dedin" dediler.

Vesikayı açtıklarında Allah kelimesi dışında tüm yazılanların yok edildiğini gördüler. Ama buna rağmen inadla, "Bu yeğeninin büyüüdür." dediler.

Ebu Talib şöyle dedi: "O halde niçin biz muhasaraya teslim olalım? Halbuki siz buna daha layıksınız." Ebu Talib daha sonra beraberindekilerle Kâbe perdelerinin içine girdi ve şöyle dedi:

"Allah'ım bize zulmedenlere, bizimle akrabalık ilişkilerini kesenlere ve bizlere layık olmadığımız şeyleri yakıştıranlara karşı yardım et bize."[28]

Ebu Talib'in Vefat Anındaki Vasiyeti

İmam Sadık (a.s) şöyle buyuruyor: "Ebu Talib'in vefatı yaklaşınca Kureyş'in büyüklerini toplayarak onlara şu vasiyette bulundu:

"Ey Kureyşliler, sizler insanlar arasında Allah'ın seçkin kulları, Arab'ın kalbi, yeryüzü ve harem ehli arasında Allah'ın hazinedarlarısınız. Sizin aranızda muktedir bir önder, cesur bir öncü ve eli

açık bir bağışlayıcı bulunmaktadır.

Sizlere Kabe'yi ta'zim etmenizi tavsiye ediyorum ki, bunda Allah'ın rızası, rızkın devamı ve zorluklar karşısında direniş vardır. Sıla-i rahim yapınız. Zira bu ölümü erteler ve nüfusu çoğaltır.

Zulmetmeyi terkediniz ki, öncekiler de bu yüzden helak oldular. Davet edene icabet ediniz.

Hayat ve ölümün şerefi de bundadır. Sadık olunuz ve emanete riayet ediniz. Zira bu ikisi sayesinde iftiradan korunur ve halk nezdinde değer kazanırsınız.

Sizlere Muhammed hakkında iyilik etmenizi tavsiye ediyorum. Zira Muhammed Kureyş'in emini, Araplar'ın doğru sözlüsü ve sizi davet ettiğim şeyleri ihya edendir. Muhammed sizlere öyle bir mesaj getirmiştir ki, kalb ve ruh bunu kabul etmekte, ama dil kötöleyenlerin korkusundan inkar etmektedir.

Allah'a andolsun ki, adeta mustazaf halkın onun davetini kabul ettiğini, sözlerini tasdik ettiğini ve risaletini kabul ettiğini görür gibiyim. Böylece Kureyş'in büyükleri hakir, evleri boşalmış ve zayıfları yücelmiş olacaktır.

En büyükleri Peygamber'e en muhtaç olanı, en günahkarları da ona en uzak olanlarıdır. Arap kavmi onu sevecek topraklarını ona verecek ve onu önder seçecektir.

Ey Kureyş kabilesi! Peygaberi seviniz, onu himaye ediniz. Allah'a andolsun ki onun yolunda ilerleyen kemale erer ve hidayetine tabi olan saadete kavuşur. Eğer sağ kalsaydım ondan bela ve zorlukları gidermeye çalışırdım.”[29]

Ebu Talib'in Vefatı

Ebu Talib'in vefat tarihi hususunda da ihtilaf vardır. Muhaddis-i Kumi bi'setin onuncu yılının sonlarında Receb ayının 27'sinde vefat ettiğini ileri sürmektedir.[30]

Makrizi, Zilkade ayının başında öldüğünü savunmaktadır.[31]

Zerkani ise şöyle yazıyor: Bi'setin onuncu yılının, Ramazan ayının 12'sinde Ebu Talib vefat etti”[32]

İbn-i Sa'd ise Ebu Talib'in bi'setin onuncu yılının, Şevval ayının ortasında, 80 küsür yaşındayken vefat ettiğini, Hatice'nin de bundan 35 gün sonra dar-u faniden göçtüğünü ve vefat anında 65 yaşında olduğunu nakletmektedir.

Resulullah böylece hem Ebu Talib'i ve hem de Hatice'yi kaybetmiş oldu.[33] Bu yüzden bu yılı "hüzün yılı" olarak adlandırdı.[34] Ebu Talib "Hucun" denilen yerde defnedildi. Özellikle de Ebu Talib'in vefatı onu çok üzdü. Zira en büyük hamisini kaybetmiş ve dolayısıyla da Kureyş için Resulullah'a (s.a.a) eziyet etmek hususunda hiç bir engel kalmamıştı.

Resulullah (s.a.a) bu hususta şöyle buyuruyor: "Ebu Talib hayatta oduğu müddetçe Kureyş bana eziyet edemiyordu."[35] İmam Sadık (a.s) şöyle buyuruyor:

"Ebu Talib küfrü aşıkâr kıldı, imanı ise gizledi. Ebu Talib vefat edince Allah-u Teala Peygamber'ine Mekke'de kenidisini himaye edecek birinin kalmadığını ve bu yüzden hicretetmesinin gerektiğini vahyetti. Böylece Resulullah (s.a.a) Medine'ye doğru hicret etti."[36]

Ebu Talib vefat edince Emir'el Müminin Ali (a.s) Peygamber'in (s.a.a) yanına gelip babasının vefatını bildirdi. Resulullah (s.a.a) bu haberi duyunca çok üzüldü ve Hz. Ali'ye (a.s) şöyle buyurdu: "Git onun gusül ve kefenleme işlemlerini yap ve bir tabutun içine koyduğun zaman bana haber ver."

Hz. Ali (a.s) denilenleri yerine getirdikten sonra Peygamber'e (s.a.a) haber verdi.

Resulullah (s.a.a) Ebu Talib'in cenazesinin yanına vardığında keder ve üzüntü içinde şöyle buyurdu: "Ey Amca! Seninle akrabalık ilişkim vardı. Allah tarafından mükafatlandırılacaksın. Beni çocukken terbiye ettin. Büyüdüğümde bana yardımcı oldun." Daha sonra da halka dönerek şöyle buyurdu: "Allah'a andolsun amcama öyle bir şefaatte bulunacağım ki, ins ve cin topluluğu şaşıracaktır."[37]

Daha sonra Hz. Ali (a.s) babasının mateminde şöyle dedi:

"Ey Ebu Talib, ey sığınanların sığınağı, ey rahmet yağmuru, ey karanlıkların nuru. Gerçekten de senin yokluğun, gayretli ve büyük insanları perişan etti. Sen Peygamber'e iyi bir amca idin."[38]

Ebu Talib'in, dördü erkek ikisi kız altı çocuğu vardı. En büyük oğlu Talib ve diğer çocukları ise sırasıyla Akil, Cafer ve Ali (a.s) idi ki, bunların herbirinin arasında da onyıllık bir fasıla vardı.

Kızlarından biri Ümmü Hani diğeri ise Cümane idi.[39]

İbn-i Sa'd diyor ki: Ebu Talib'in Reyta adında bir başka kızı da vardı. Onların annesi Fatıma bint-i Esed idi. Ayrıca Tuleyk adında bir erkek çocuğu da vardı ki, annesi "Alle" adında bir kadındı.[40]

Ebu Talib ve Hz. Ali

Ebu Talib'in en büyük özelliklerinden biri de Ali'nin (a.s) makam ve mevkisinin farkında olmasıydı. Ebu Talib oğlunun doğumu esnasında Allah'ın yardımıyla onun velayet ve vesayet makamına sahip olacağından haberdardı. Bu konu tarihi metinlerde yeralan hadislerden çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır.

1- Seyyid Ali Han-i Medeni şöyle yazıyor:

Peygamber hayattayken kavmine Ali'nin (a.s) kendi vasi ve halifesi olduğunu duyurdu. Orada Ebu Talib de hazır bulunuyordu.[41]

Taberi de Hz. Ali'den (a.s) şöyle naklediyor: "Yakın akrabalarını uyar" ayeti nazil olunca Resulullah (s.a.a) kavmini topladı ve onları Allah'ın dinine davet ederek şöyle dedi:

"Bu hususta bana hanginiz yardımcı olsa o, benim kardeşim ve halifem olur. Hiç bir kimse yerinden kıpırdamadı. Ben (Ali) en küçükleri olmama rağmen kalkıp şöyle dedim: "Ben, ey Allah'ın Resülü; sana yardımcı olacağım."

Resulullah şöyle buyurdu: "Şüphesiz ki, bu şahıs (Ali) benim kardeşim ve halifemdir. Sözünü dinleyiniz ve itaat ediniz."

Oradakiler alaylı bir şekilde gülerek Ebu Talib'e şöyle dediler: Peygamber sana oğlunu dinlemeni ve itaat etmeni emrediyor." [42]

2- Şeyh Tabersi, Ebu Talib'in bir kasidesini nakletmektedir ki, bir beyti şöyledir: "Hazret-i

Adem'den beri daima
Vasi ve mürşid bizden çıkmıştır."[43]

3- Şeyh Ebu-l Futuh Razi, İmam Rıza'dan (a.s) naklettiği üzere Ebu Talib'in yüzük kaşında şöyle
bir ifade yeralmıştır:

"Rabbim Allah'tır, yeğenim Muhammed Peygamber'dir ve oğlum Ali vasidir."[44]

4- Şeyh Kuleyni'nin İmam Sadık'dan (a.s) naklettiği bir hadiste şöyle yeralmıştır:

"Amine bint-i Veheb'in doğum sancıları başlayınca Ebu Talib'in eşi Fatıma bint-i Esed doğuruncaya kadar onun yanında kaldı. Daha sonra "Acaba benim gördüğüm şeyleri görüyor musun?" diye sordu.

O, "Ne görüyorsun?" diye sorunca da "Şu doğu ve batıyı kuşatan nuru." diye cevap verdi. Bu esnada Ebu Talib içeri girdi ve onlara şöyle dedi:

"Hangi şeyden dolayı şaşıyorsunuz?" Fatıma bint-i Esed ona gördüğü nuru anlattı.

Ebu Talib Fatıma'ya hitaben şöyle dedi: Sana bir müjde vereyim mi?" "Evet" deyince de Ebu Talib ona şöyle dedi: "Sen dünyaya öyle bir çocuk getireceksin ki, o çocuğun (Peygamber'in) vasisi ve halifesi olacaktır."[45]

5- Cabir b. Abdullah şöyle diyor: Resulullah'tan (s.a.a) Ali'nin (a.s) doğumunu sordum, şöyle buyurdu:

"Doğumu Mesih gibi olan en iyi çocuğun doğumunu sordun. Allah-u Teala Ali'yi benim nurumdan, beni de Ali'nin nurundan, ikimizi de bir nurdan yarattı. Sonra da bizleri temiz sulblerden temiz rahimlere yerleştirdi. Nakledildiğim her sulbde Ali de benimleydi. Sonunda Allah beni annem Amine'nin rahmine yerleştirdi Ali'yi de Fatıma bint-i Esed'in rahmine yerleştirdi."

Bizim zamanımızda Mubrem b. Duayb b. Şekban adında Allah'a tam 270 yıl ibadet etmiş olan birisi vardı. O, bu müddet zarfında asla Allah'tan bir şey istememişti. Allah-u Teala Ebu Talib'i onun yanına gönderdi. Mubrem Ebu Talib'i görünce ayağa kalktı onu öptü ve karşısında oturdu.

Daha sonra Ebu Talib'in kim olduğunu sordu. Ebu Talib "Tehame"den birisi olduğunu söyledi.

Daha sonra Tehame'nin hangi boyundan olduğunu sordu.

Ebu Talib, "Haşimoğullarından." diye cevap verdi. Abid yerinden kalkarak başını öptü ve daha sonra şöyle dedi: "Ey adam, Allah-u Teala bana, senin neslinden velisi olacak birisinin dünyaya geleceğini ilham etmiştir."

Ali (a.s)'ın doğum gecesi olduğunda yeryüzü nurlandı ve Ebu Talib dışarı çıkınca şöyle dedi: "Ey halk, Allah'ın velisi Ka'bede dünyaya geldi." Sabah Kabe'ye gelince şöyle diyordu kendi kendine: "Ey Allah'ım bu siyah zulmette ve nurlu bir ay. Gizli emrini bize açıkla Bu çocuğun adı hususunda" O esnada şöyle bir gaybi ses duyuldu:

Ey seçkin Peygamber'in Ehl-i Beyti, tertemiz bir çocuk size verildi, Allah tarafından adı Ali seçildi ki, Allah'ın "Ali" adından alınmıştır."[46]

Ebu Talib'in Şiiri

İbn-i Şehraşub şöyle yazıyor:

"Ebu Talib'in mümin olduğunu gösteren şiirlerin sayısı üçbini geçmektedir.[47]

"Ebu Talib Divanı'nı lügat alimi olan Ebu Nuaym b. Hamza-i Basri et-Tamimi toplamış ve bu divanı Ebu Muhammed Harun b. Musa-i Telakberî ve diğer bir grup Şia alimlerinden rivayet etmiştir.[48]

Ayrıca Afif b. Es'ad'ın Osman b. Cinni'den rivayet ettiği şekliyle Divan-u Şeyh'il Ebatih Ebi Talib" adıyla basılan, Ebu Heffan-i Mehzem-i Abdi'nin toplamış olduğu bir divan vardır.

İmam Sadık (a.s) da şöyle buyurmuştur: "Hz. Ali (a.s), Ebu Talib'in şiirlerinin rivayet ve tedvin edilmesini çok severdi ve daima şöyle derdi: Bu şiirleri öğreniniz ve çocuklarınıza öğretiniz. Zira Ebu Talib Allah'ın dini üzereydi. Bu şiirlerde birçok bilgiler vardır."[49]

Ebu Talib'in en meşhur kasidelerinden biri lamiye kasidesidir ki, edeb ve siret ehli kimseler nezdinde ün yapmıştır. Elbette beyitlerinin sayısı hususunda ihtilaf edilmiştir. İbn-i Hişam sahih kabul ettiği 94 beytini nakletmiştir. Resulullah'ı medhettiği meşhur beytlerinin birinde şöyle diyor:

"Beyaz yüzlüdür ve yağmurlar onun yüzü hürmetine istenir.

Yetimlerin sığınağı, dulların koruyucusu
Fakir Haşimiler O'na sığınır
Ve onun yanında rahmet ve fazilet içinde olurlar.
Onlar evladımızın yalan söylemediğini
Ve batıla itimad etmediğimizi biliyorlar."

İmam Sadık (a.s) ve İbn-i Abbas son beytin Ebu Talib'in imanına delil olduğunu
buyurmuşlardır."[50]

Şeyh Kuleyni şöyle naklediyor: İmam Sadık'a (a.s), halkın Ebu Talib'in kafir olarak öldüğünü
söylediği hususunda sorulunca İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: "Ebu Talib nasıl kafir
sayılabilir? Halbuki o şöyle demiştir: "Bizim, Muhammedi de Musa gibi bir Peygamber kabul
ettiğimizi biliyor musun?"[51]

İbn-i Ebi-l Hadid'in nakline göre Harun Reşid'in babası Abdullah Memun şöyle diyordu: Allah'a
andolsun ki, Ebu Talib şu sözlerle iman etmiş birisi olduğunu ortaya koymuştur:

"Allah'ın elçisine şimşek gibi parlak bir kılıçla yardım ettim.
Resulullah'ı himaye ediyoruz ve ona şefkatli davranıyoruz.

Düşmanlarına genç bir deve gibi yumuşak davranıyorsam da
Ama onlara büyüklük sebebiyle arslanı korkuturcasına kükrüyorum.[52]
Allame Emîni şöyle diyor: "Eğer bu sözler risalet ve nübüvveti tasdik için yeterli değilse o halde
ne yeterlidir?[53]

İbn-i Eb-il Hadid şöyle diyor: Gerçi bu lafız mütevatir değilse de ancak manası mütevatirdir.
Hepsi de Resulullah'ın risaletini tasdik etmekte olan ortak bir manayı ifade etmektedir."[54]

Adamın birisi, Hz. Ali'ye (a.s) şöyle dedi: "Senin yüce bir makamın var. Ama baban azab
içindedir."

Hz. Ali ona şöyle buyurdu: "Sus! Allah ağzını kırsın. Allah'a andolsun ki, babam hangi günahkâra
şefaet etse Allah şefaatinin kabul eder.

Acaba ben Cennet ve Cehennemi taksim ederken babamın ateş ehli olması mümkün müdür?

Allah'a andolsun ki, Ebu Talib'in nuru kıyamette Muhammed, Fatıma ben, Hasan, Hüseyin ve

evlatlarının (imamların) nuru dışında tüm nurları söndürür.
Bil ki, onun nuru bizim nurumuzdandır. Allah-u Teala bu nuru Adem'den tam ikibin yıl önce yarattı."[55]

Hz. Ali (a.s) şöyle buyurdu: "Allah'a andolsun ki babam, dedem Abdulmuttalib, Haşim ve Abdulmenaf asla putlara tapmamıştır."
"Onlar neye ibadet ediyordu." diye sorulunca da şöyle cevap verdi: "Onlar Ka'be'ye doğru ve Hanif din üzere namaz kılıyorlardı."[56]

Hz. İmam Zeyn'ül Abidin'e (a.s) Ebu Talib'in imanı hakkında sorulunca şöyle buyurdu:
"Allah-u Teala Resulü'ne müslümanların kafirlerle evlilik bağına kesmelerini emretti. Fatıma bint-i Esed İslam'ı kabul edenlerden idi. Ölünceye kadar da Ebu Talib'in karısıydı."[57]

İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: "Ebu Talib'in misali de Ashab-ı Kehf misalidir ki, imanını gizlemiş şirki açığa vurmuşlardı. Allah onların sevabını iki kat yazmıştır."[58]

Şeyh Saduk İmam Hasan-i Askeri'den o da babasından naklettiği bir hadiste şöyle yer almıştır:
"Allah-u Teala Peygaber'e şöyle vahyetti: Ben sana takipçilerinden iki grupla yardımcı oldum. Bir grup açıkça, bir grup da gizlice seni teyid ediyorlar. Gizlice yardım edenlerin efendisi amcan Ebu Talib'dir. Açıkça yardım edenlerin efendisi ise oğlu Ali'dir. Ebu Talib Âl-i Firavun'un mümini gibi imanını gizlemiştir."[59]

Ebu Talib Hakkında Alimlerin Görüşü

İbn-i Ebi-l Hadid, Emir-el Müminin Ali'nin (a.s) fazileti hakkında şöyle diyor: Babası Mekke'nin seyyidi, Kureş'in şeyhi ve Mekke'nin reisi olan birisi hakkında ne söyleyeyim.[60]

Meşhur Arap şairi Sabit b. Cabir'e "Arapların efendisi kimdir? diye sorulunca "Ebu Talib'dir" diye cevap verdi.[61]

Arapların Fasih ve büyüklerinden olan ve hilim ve hikmetiyle bilinen Ahnef b. Kays-i Tamimi'ye "Bu hilim ve hikmeti nerede buldun?" diye sorulunca şöyle dedi: Asrın hikmeti en çok hilimli ve bilgini Kays b. Asım'dan."

Kays b. Asım'a; "İlim ve hilmi kimden aldın?" diye sorudular, o da "Eksem b. Sayfı-i Temimi'den diye cevap verdi. Eksem'e "Bu hikmet, riyaset, hilim ve siyadeti kimden öğrendin?" diye sorunca o da "Ebu Talib'den" diye cevap verdi.[62]

Eksem'e; "Sen zamanımızın en bilgili ve sabırlı insanısın" denilince şöyle dedi: "Ben uzun süre Ebu Talib, Abdulmuttalib, Haşim, Abdumenaaf ve Kussa ile yaşadım. Niçin böyle olmayayım ki? Onların davranışlarını örnek aldım ve onlara tab'i oldum."[63]

Ebu Osman Amr b. Bahr (Cahiz) Ebu Talib hakkında şöyle diyor: "Ebu Talib Resulullah'ın (s.a.a) hamisi, yardımcısı ve seveniydi. Onun kefilî eğiticisi ve nübüvvetini ikrar eden biriydi. Menkıbeleri hakkında bir çok beyitler inşad etmiştir. Kureyş'in de büyüğü idi.[64]

Şeyh Saduk şöyle diyor: Ebu Talib mümin idi. Ama Resulullah'a (s.a.a) tam manasıyla yardımcı olmak için imanını gizlemiş, şirki zahir kılmıştır. Allame Seyyid Muhsin Emin ise şöyle diyor: Resulullah meb'us olunca Ebu Talib ona iman etti, sözlerini onayladı.

Ama bunu aşikar etmiyordu. Peygamber'e yardımcı olabilmek için imanını gizledi. Aksi takdirde Resulullah'ı (s.a.a) ve İslam dinini gereğince savunamazdı. O, imanını gizleyerek bu önemli görevi yerine getirdi.

İmanını açığa vurmuş olsaydı Kureyş'in nefretini kazanırdı. Kureyş onu sadece yeğenini savunmakla suçluyordu. Ama imanını açığa vursaydı artık kendisine saygı göstermezlerdi. Ebu Talib'i sadece yeğenini koruyor diye mazur görüyorlardı.[65]

Aslı Olmayan İsnatlar

Ehl-i Beyet mektebine muhalif olanlardan bir grup "Onları Peygamber'e (s.a.a) yaklaşımdan vazgeçirmeye çalışır hem de kendileri ondan uzaklaşırlar." ayetinin Ebu Talib hakkında nazil olduğunu iddia etmişlerdir. Zira müşrikleri Resulullah'a (s.a.a) eziyet etmekten alıkoyar ama kendisi iman etmezdi.[66]

Ebu Talib'in şahsiyet ve sözleri ve Ehl-i Beyt imamlarının açıklamalarında anlaşıldığı üzere bu gibi isnatlar Beni Ümeyye'nin Ehl-i Beyt'e olan düşmanlıkları neticesinde hadis olarak

uydurdukları iftiralardır.

Taberi ayet hakkında üç görüşü naklettikten sonra şöyle yazıyor: "En iyisi "Onlar Resulullah'a (s.a.a) itaatten alıkoyuyor kendileri de ona tabi olmuyorlar" şeklinde tefsir edilmesidir. Zira önceki ayetler Resulullah'ı tekzibeden ve ondan yüzçeviren müşrikler hakkındadır."[67]

Bu ayetin Ebu Talib hakkında nazil olduğunu söyleyen rivayetler ise bir çok açıdan reddedilmiştir.[68]

Bazı rivayetlerde şöyle yer almıştır: "Ebu Talib ölmek üzere olduğunda Resulullah (s.a.a) yanına giderek; "Ey Amca, lailahe illallah de ki, Allah nezdinde hüccet olsun" dedi.

Orada hazır olan Ebu Cehil ve Abdullah b. Ebi Umeyye; "Ey Ebu Talib, sen Abdulmuttalib'in dininden yüz mü çeviriyorsun?" dediler. Ebu Talib de bunun üzerine "Ben Abdulmuttalib'in dini üzereyim." dedi. O zaman da Resulullah şöyle buyurdu: "Ben de nehyedilinceye kadar senin için dua edeceğim." O zaman da şu iki ayet nazil oldu: "Yakınları bile olsa kendilerine (hak) açıklandıktan sonra müşrik olanlar için Peygamber ve Allah'dan yarlıganma dilemesi (doğru) olmaz." "Sen sevdiklerini hidayete erdiremezsin."[69]

Ebu-l Futuh Razi bu rivayete cevap olarak şöyle yazıyor: Bu rivayet batıldır. Zira bu ayetler Resulullah'ın (s.a.a) vefatına yakın bir zamanda nazil olmuş Ebu Talib ise çok önceleri ölmüştü.[70]

Kaldı ki, bu hadisin ilk bölümüyle son bölümü arasında çelişki vardır. Zira, hadis Abdulmuttalib'in dini üzere olduğunu söylemiştir. Abdulmuttalib ise müslüman idi.

Zeyni Dehlan şöyle yazıyor: Ahmed b. Hanbel, Tirmizi Teyalisi İbn-i Ebu Şeybe ve Nesai'nin Hz. Ali'den rivayet ettikleri üzere bu ayetin nüzul sebebi şuydu ki, insanlar müşrik olan babaları için dua ediyorlardı. Bu yüzden mezkur ayet nazil oldu. Bu hususu açıkça tasrih eden bir hadisi İbn-i Abbas rivayet etmiştir.[71]

Zemahşeri de ayetin Ebu Talib hakkında nazil olduğunu kabul etmiyor ve şöyle diyor: "Ebu Talib hicretten önce ölmüştür. Bu ayetler ise Medine'de nazil olan son ayetlerdendir."[72]

Ehl-i Sünnet yoluyla nakledilen bazı rivayetlerde yer aldığı üzere Resulullah'a (s.a.a): "Acaba Ebu Talib'e bir yararın dokundu mu? Zira o seni himaye ediyor ve senin için müşriklere gazab ediyordu" diye sorulunca şöyle buyurdu: "Evet Ebu Talib topuklarına kadar ateşten bir çukur içindedir. Eğer benim şefaati olmasaydı muhakkak o cehennemin en derin çukurunda bulunurdu."[73]

Bu hadis de önceki hadis gibi uydurulmuştur. Seyyid Fehhar'ın naklettiği dört rivayette imam Rıza (s.a) ve imam Sadık (a.s) bu hadisi reddetmiş ve onun yalan olduğunu açıklayarak Ebu Talib'in iman etmiş olduğunu söylemişlerdir.[74]

Bu hadisin senedini Ehl-i Sünnet alimlerinin çoğu da kabul etmemişlerdir.[75]

Bu hadiste şefaati meselesi sözkonusudur. Rivayetlerden de anlaşıldığı üzere şefaati muvahhidlere yani müminlere mahsustur. Yani şefaati şehadete bağlıdır. Dolayısıyla kafirlere şamil olmaz.[76]

Buna binaen tevhide şehadet olmadığı takdirde Peygamber kimseye şefaati edemez ve azabının azalmasını istemez. Dolayısıyla bu hadisi kabul etmek mümkün değildir.

Ebu Talib'in Cenaze Namazı

İbn-i Hacer şöyle yazıyor: Eğer Ebu Talib müslüman olsaydı Resulullah (s.a.a) cenazesine namaz kılardı.[77]

Halbuki Zeyni Dehlan gibi bir çok Ehl-i Sünnet alimlerinin de kabul ettiği üzere o zamanlar henüz cenaze namazı teşri olmamıştı.[78]

Bu yüzden Resulullah Hz. Hatice için de cenaze namazı kılmadı.[79]

İbn-i Sa'd şöyle nakletmektedir: Ebu Talib, Resulullah'ın (s.a.a) zamanında vefat etti. Cafer ve Ali ona varis olmadı. Ama Akil ve Talib ona varis oldular. Zira müslümanlar kafirlerden ve kafirler de müslümanlardan miras alamaz."[80]

Abdulcelil-i Kazvini buna cevap olarak diyor ki: Ehl-i Beyt mektebine göre kafirler müslümana varis olamazlarsa da müminler kafirlerden miras alabilirler. Zira küfür miras almaya engel olur ama iman engel değildir. Dolayısıyla Ali (a.s) Ebu Talib'e varis olmuştur. Kaldı ki, Ebu Talib'in

BİBLİYOGRAFİ

- 1- Kur'an-ı Kerim
- 2- ez-Zeria.
- 3- Şerh-i Nehc'ül Belağa.
- 4- el-Kamil Fi't Tarih.
- 5- Sire-i İbn-i İshak.
- 6- İsabe.
- 7- Tabakat'ül-Kübra.
- 8- Menakib-u Âl-i Ebi Talib
- 9- Muteşabih'ul Kur'an ve Muhtelifih
- 10- Meâlim-ul Ulema
- 11- Bena-ul Makalet-il Fatımiye
- 12- el-İstiab.
- 13- Umdet-ut Talib.
- 14- Revzet-ul Vaizin.
- 15- Sire-i İbn-i Hişam.
- 16- Tefsir-i Ebu-l Futuh.
- 17- A'yan'uş Şia.
- 18- el-Gadir
- 19- Sahih-i Buhari.
- 20- Hediye-ül Arifin.
- 21- Esn-el Metalib Fi Şerhi Hutbet-i Ebi Talib.
- 22- Mu'cem'ül Buldan.
- 23- Ebu Talib Mumin-i Kureyş.
- 24- Fihrist-i Esma-i Ulema-i Şia.
- 25- el-Haraic vel Ceraih.
- 26- Kisas'ul Enbiya.
- 27- Şerh-ul Mevahib-il Leduniye.
- 28- A'lam.
- 29- Keşşaf.
- 30- Esn-el Metalib Fi Necat-i Ebi Talib.

- 31- Hisal.
32- Mean-il Ahbar.
33- Emali.
34- Ehl-ü Beyt fil Mekebet-ul Arabiye.
35- Mecma-ul Beyan.
36- İhticac.
37- Tarih-ul Umem vel Mulük.
38- Tefsir-i Taberi.
39- el-Huccet Ale'z Zahib İla Tekfır-i Ebi Talib.
40- Tefsir-i Razi.
41- Tefsir-i Kurtubi.
42- Nakz.
43- el-Künye vel Elkab.
44- Yenabi'ul Mevedde.
45- Kafi.
46- Kifayet'ut Talib.
47- Bihar-ül Envar.
48- Ed-Derecat-ur Refia Fi Tabakat'ış Şia.
49- İhtisas.
50- Emta'ül Esmā.
51- İman-u Ebi Talib.
52- Tergib ve Terhib Min Ehadis'ış Şerif.
53- Rical'ün Necaşi.
54- en-Nedim.
55- Tarih-i Yakubi.

[1]- el-İsabe, 4/115.

[2]- el-Hüccet Ala Zahib/55,Meani-il Ahbar/121, Menakıb İbn-i Şehraşub 1/36.

[3]- Bihar-ul Envar 100/189.

[4]- Umdet-ut Talib/23.

[5]- el-A'lam 4/154.

[6]- Meani-il Ahbar/121.

[7]- Bihar-ul Envar, 15/119-120. 8- Kafi, 1/447.

- [9]- El-Hisal 1/312, 90. Hadis.
- [10]- Bihar-ul Envar 15/152-153.
- [11]- Hucun: Mekke dağlarından birinin adıdır. Ve Mekke halkının kabristanlığıdır.
- [12]- Tabakat 1/119.
- [13]- el-İsabe,c.4, s.115 Menakıb İbn-i Şehraşub c.1, s.36.
- [14]- Harayic-i Ravendi, c.1, s.139.
- [15]- Kafi, c.1, s.446.
- [16]- Nehc-ül Belaga'nın şerhi, c.14, s.64.
- [17]- Sire-i İbn-i İshak, s.73-76, Sire-i İbn-i Hişam, c.1,s.191-194, Taberi Tarihi, c. 2,s.32-33.
- [18]- Kamil-i İbn-i Esir, c.1,s.472.
- [19]- Şerh-i Nehc-ul Belağa, c. 14, s. 70.
- [20]- Sire-i İbn-i İshak, s.154.
- [21]- Tarih-i Taberi, c.2, s.214.
- [22]- el-Hüccet Âlâ'z Zahib.
- [23]- İman-u Ebi Talib, s.39.
- [24]- Şerh-i Nehc-ül Belağa, c.14, s.76. el-Hüccet Alâ'z Zahib, s.277.
- [25]- Tabakat, c.1, s.201-202.
- [26]- Tefsir-i Kurtubi, c.6, s.405. Kafi, c.1, s.449.
- [27]- Tefsir-i Eb'ul Futuh, c.4, s.407.
- [28]- Sire-i İbn-i İshak, s.163-164. Kamil-i İbn-i Esir, c.1, s.504-506, Tarih-i Yakubi, c.2, s.33.
- [29]- Revzet'ul Vaizin, c.1, s.169-170, ed-Derecat-ur Refia, s.60.
- [30]- el-Künya vel Elkab, c.1, s.109.
- [31]- Emta-ul Esmâ, s.27.
- [32]- Şerh-ul Mevâhib, c.1, s.291.
- [33]- Tabakat, c.1, s.125.
- [34]- Kısas-ul Enbiya, s.317, Emta'ul Esmâ, s.27.
- [35]- Kamil-i İbn-i Esir, c.1, s.507, Sire-i İbn-i Hişam, c.2, s.57, Sire-i İbn-i İshak, s.239.
- Tabakat-i İbn-i Sa'd, c.1, s.124.
- [36]- Kemal'ud Din, c.1, s.174.
- [37]- el-Hücce, s.265, İman-u Ebi Talib, s.24-26.
- [38]- El-Hüccet âlâ'z Zahib, s.122-123. [39]- Tabakat-i İbn-i Sa'd, c.1, s.121-122, Umdet'ut Talib, s.30.
- [40]- Tabakat, c.1, s.122.
- [41]- Derecat'ur Refia, s.58.

- [42]- Tarih-i Taberi, c.2, s.62-63, Kamil-i İbn-i Esir, c.1, s.487-488.
- [43]- Mecma'ul-Beyan, c.7, s.144. [44]- Tefsir-i Eb'ul Futuh, c.8, s.417.
- [45]- Kafi, c.8, s.302.
- [46]- Kifayet-ut Talib, s.406.
- [47]- Muteşabih-ul Kur'ân, c.2, s.659.
- [48]- ez-Zeria, c.9, s.42-43.
- [49]- el-Hüccet âla-z Zahib, s.130.
- [50]- Kafi, c.1, s.449.
- [51]- Kafi,c.1, s.449.
- [52]- Şerh-u Nehcül Belağa, c.14, s.74.
- [53]- el Gadir, c.7, s.341.
- [54]- Şerh-u Nehcül Belağa, c.14, s.78.
- [55]- İhticac, c.9, s.230.
- [56]- Kemal-üd Din, c.9, s.174; Tefsir-i Eb'ul Futuh, c.4, s.210.
- [57]- el-Hüccet âlâ'z Zahib, s.24.
- [58]- Kafi, c.1, s.448; İhtisas, s.241.
- [59]- el-Hüccet âlâ'z Zahib, s.361-362.
- [60]- Şerh-u Nehcil Belağa, c.1, s.29.
- [61]- el-Hüccet âlâ'z Zahib, s.332.
- [62]- el-Hüccet âlâ'z Zahib, s.334.
- [63]- Bihar, c.15, s.157.
- [64]- Yenabi'ul Mevedde, s.152.
- [65]- A'yan'uş Şia, c.7, s.117.
- [66]- Sire-i İbn-i İshak, s.238; Tefsiri, c.75, s.110.
- [67]- Tefsir-i Taberi, c.7, s.110.
- [68]- el Gadir, c.8, s.4.
- [69]- Kısas/56; Sahih-i Buhari, c.5, s.131; Tefsir-i Taberi, c.11, s.30-31.
- [70]- Tefsir-i Ebu-l Futuh, c.6, s.126.
- [71]- Esn'el Metalib, s.18.
- [72]- Keşşaf, c.2, s.315.
- [73]- Sahih-i Buhari, c.5, s.130.
- [74]- el-Hüccet âlâ'z Zahib, s.82-85.
- [75]- el Gadir, c.8, s.23.
- [76]- Targib ve Terhib, c.4, s.437.

[77]- el-İsabe, c.4, s.117.

[78]- Esn'el Metalib, s.35.

[79]- el-Hücce âlâ'z Zahib, s.268.

[80]- Tabakat, c.1, s.124.

[81]- Nakz, s.513-514
